

Tăng cường đào tạo cán bộ khoa học, kỹ thuật và quản lý kinh tế xuất thân từ công nhân

Tạ Quang Bửu

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ ba của Đảng đã đề ra đường lối công tác cán bộ của Đảng là: "Chú trọng lựa chọn, bồi dưỡng và đề bạt cán bộ trong những người ưu tú xuất thân từ công nhân và nông dân, đồng thời lựa chọn, bồi dưỡng và đề bạt cán bộ trong những người ưu tú xuất thân từ trí thức có liên hệ chặt chẽ với công nông, một lòng một dạ phục vụ công nông". Tiếp sau đó, Ban bí thư đã có những thông tri, chỉ thị về chính sách tuyển sinh vào các trường đại học và trung học chuyên nghiệp và tuyển sinh đi học đại học ở nước ngoài (thông tri 37 và chỉ thị 151 của Ban bí thư), trong đó nhấn mạnh phải bảo đảm tăng cường các thành phần công nhân, cán bộ, phụ nữ, người dân tộc vào các trường đại học và trung học chuyên nghiệp.

Chúng ta đã chấp hành đường lối trên như thế nào ?

Để tích cực chuẩn bị nguồn tuyển sinh vào các thành phần cơ bản, từ 1956 chúng ta đã mở các trường bổ túc công nông, và từ 1961 một số trường đại học đã mở thêm lớp bổ túc công nông nhằm đưa được nhiều công nhân và cán bộ vào học ở trường mình. Tới năm 1964, các lớp này đã được phát triển rộng đổi tên là lớp dự bị đại học.

Chúng ta đã dứt khoát dành riêng những ngành quan trọng cho công nông, nhất là công nhân; tích cực thực hiện việc đào tạo một đội ngũ trí thức của công nông.

Chúng ta còn mở các lớp chuyên tu ngắn hạn, chủ yếu nhằm bồi dưỡng cho những cán bộ chỉ đạo đã công tác lâu năm trong ngành, và phát triển mạnh mẽ hình thức học tại chức để bồi dưỡng và đào tạo cán bộ từ những công nhân, nông dân ưu tú đang sản xuất, những cán bộ đã

kinh qua công tác thực tế có thành tích. Họ vừa làm vừa học, từng bước vươn lên theo yêu cầu mới của cách mạng, luôn luôn giữ vững liên hệ mật thiết với cơ sở sản xuất, với quần chúng công nông, với thực tiễn xã hội.

Nhà trường xã hội chủ nghĩa là công cụ của chuyên chính vô sản, chống các quan điểm tư sản về thiên tài trong việc đào tạo cán bộ. Chúng ta chủ trương bồi dưỡng nhân tài trên cơ sở bồi dưỡng, nâng cao trình độ chung của số đông, trên cơ sở đường lối cán bộ của Đảng, tổ chức lại việc giảng dạy và học tập, bảo đảm cho hầu hết (95 - 100%) số học sinh, sinh viên đã vào trường là có thể được tốt nghiệp. Các trường đại học và trung học chuyên nghiệp đã chú ý tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng nhằm giác ngộ sâu sắc ý thức giác ngộ giai cấp lập trường, tư tưởng của giai cấp công nhân cho toàn thể học sinh, sinh viên - mà phần rất lớn xuất thân không phải là công nhân - rèn luyện họ trở thành những người trí thức trung thành với sự nghiệp cách mạng của giai cấp công nhân.

Nhiều trường đã tổ chức tốt việc phụ đạo cho học sinh, sinh viên công nông để anh chị em này theo kịp học sinh phổ thông.

Trường đại học Bách khoa đã có sáng kiến tập trung những anh chị em cán bộ, công nhân yếu về mặt văn hoá, thành lớp riêng học trong hai năm đầu, cử thầy giáo giỏi để dạy tăng cường phụ đạo, tạm thời thời miễn giảm các công tác xã hội và lao động, dành nhiều thì giờ cho anh chị em đó học. Kết quả là đầu năm thứ ba, khi trả họ về lớp cũ học chung với anh chị em sinh viên từ nhà trường phổ thông lên, họ đã học giỏi không kém gì những sinh viên khác.

Khi xét tốt nghiệp, chúng ta không chỉ xét kết quả về điểm học tập, mà chú ý cả đạo đức, tác phong, nhằm bảo đảm người học sinh, sinh viên ra trường phải vừa đở vừa chuyên. Trong việc phân phối, sử dụng sinh

viên mới tốt nghiệp, chúng ta để dành những công tác, những cơ quan trọng yếu cho anh chị em sinh viên vốn là công nông, nhất là công nhân và cán bộ. Chúng ta chú ý tăng cường thành phần công nông, nhất là công nhân trong đội ngũ cán bộ giảng dạy ở các trường đại học và trung học chuyên nghiệp.

Thực hiện các chủ trương trên đây, chúng ta đã ngày càng tuyển được đại bộ phận công nông, con em công nông và nhân dân lao động vào các trường đại học và trung học chuyên nghiệp cũng như học ở nước ngoài (năm 1967: 96,8% số người tuyển vào các trường trong nước và 100% số người tuyển đi học nước ngoài là thành phần cơ bản).

Các trường, lớp bổ túc công nông và dự bị đại học đã góp phần tích cực vào việc tăng cường số lượng cán bộ, công nông, nhất là công nhân trực tiếp sản xuất, có đủ tiêu chuẩn vào các trường đại học và trung học chuyên nghiệp. Tới nay, các trường này đã cung cấp khoảng một phần ba số sinh viên tuyển vào các trường đại học và một phần năm số học sinh tuyển vào các trường trung học chuyên nghiệp. Riêng 7 khoá bổ túc công nông của Trường đại học Bách khoa, đã đưa được 779 anh chị em cán bộ và công nhân, trong đó 544 người bản thân là công nhân, vào học các ngành công nghiệp; nhiều công nhân đã được nhà trường liên hệ chặt chẽ với đơn vị để tuyển chọn, như 40 công nhân mỏ than Quảng Ninh được đưa về học ngành khai thác mỏ, khi tốt nghiệp ra lại được trả về khu mỏ, đã phát huy tác dụng tốt trong sản xuất.

Đi đôi với việc phát triển các trường, lớp chuyên nghiệp tập trung, chúng ta cũng đẩy mạnh việc phát triển hình thức đào tạo và bồi dưỡng tại chức cho cán bộ và công nhân. Thực tế là các trường, lớp này đã góp phần tích cực vào việc bồi dưỡng cho nhiều cán bộ xuất thân từ công nông vừa làm vừa học thành những cán bộ khoa học, kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế vững vàng. Hiện nay chúng ta có gần 15.000 người theo

học các lớp đại học và trên 9.000 người theo học các lớp trung học chuyên nghiệp tại chức. Đến nay, đã có trên 3.000 kỹ sư, trên 4.000 kỹ thuật viên tốt nghiệp bằng con đường vừa làm vừa học, không thoát ly sản xuất. Ngoài các trường tập trung mở hệ tại chức ra, đã có trên 120 cơ sở sản xuất (công trường, nhà máy, cơ quan...) mở những lớp hoặc trường tại chức ở ngay đơn vị để đào tạo và bồi dưỡng cho cán bộ công nhân của đơn vị mình. Các lớp tại chức của Nhà máy cơ khí Hà Nội, ô tô 1-5, Supe-phốt-phát Lâm Thao, Khu gang thép Thái Nguyên, các công trường miền Tây, v.v... đã đào tạo hàng ngàn công nhân ở xí nghiệp, công trường trở thành những cán bộ kỹ thuật, kỹ sư đang phát huy tác dụng tốt trong sản xuất và chỉ đạo sản xuất của đơn vị.

Trên đây là những cố gắng của ngành đại học và trung học chuyên nghiệp trong việc chấp hành các chính sách của Đảng nhằm tăng cường thành phần công nông nói chung và thành phần công nhân nói riêng trong đội ngũ cán bộ khoa học, kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế. Nhưng nhìn chung tỷ lệ thành phần công nhân trong học sinh, sinh viên còn rất thấp. Số học sinh, sinh viên xuất thân gia đình công nhân ở các trường đại học chỉ được khoảng 7% ở các trường trung học chuyên nghiệp dưới 30%. Số học sinh, sinh viên bản thân là công nhân thì còn thấp hơn nhiều. ở các lớp tại chức, nhất là các lớp thuộc các ngành công nghiệp, thì thành phần công nhân có khá hơn. Ví dụ, trong 7 khoá kỹ thuật và 3 khoá kỹ sư kinh tế tại chức của Trường đại học bách khoa, tỷ lệ công nhân chiếm khoảng từ 10% đến 18% tại các trường, lớp trung học chuyên nghiệp tại chức mở ở Nhà máy ô tô 1-5, cơ khí Hà Nội, ở các công trường miền Tây... đại bộ phận học sinh là công nhân cơ khí, công nhân công trường trực tiếp sản xuất.

Đội ngũ cán bộ giảng dạy xuất thân từ công nông có phẩm chất chính trị tốt, tuy đã được đảng uỷ, ban giám hiệu các trường tăng cường

trong những năm gần đây, song tỷ lệ thành phần công nhân trong đội ngũ cán bộ giảng dạy còn rất thấp.

Ví dụ :

Cán bộ giảng dạy	Xuất thân gia đình công nhân	Bản thân là công nhân công nhân
Trung học chuyên nghiệp	2,9%	2,7%
Đại học	3,6%	2,2%

Riêng đội ngũ cán bộ giảng dạy khoa học xã hội, tỷ lệ trên còn thấp hơn nhiều so với cán bộ giảng dạy khoa học, kỹ thuật. Thậm chí, có trường không có một cán bộ giảng dạy khoa học xã hội nào thuộc thành phần công nhân.

Nhiều trường, do chưa nắm vững đường lối cán bộ của Đảng đã thiếu kế hoạch phát hiện, bồi dưỡng những sinh viên xuất thân, hoặc vốn là công nhân ngay từ những năm đầu, tạo điều kiện cho anh em học thật tốt để khi tốt nghiệp có thể giữ lại làm cán bộ giảng dạy. Mặt khác, trong việc lựa chọn cán bộ giảng dạy, còn có khuynh hướng chỉ coi trọng mặt "tài", mà thông thường cũng chỉ là tài nói, lưu loát, không lắp, không ngọng, hoặc bề ngoài lạnh lợi tháo vát. Đối với cán bộ giảng dạy thuộc thành phần công nông. trình độ chuyên môn, học thuật thường yếu, nhưng nhiều trường cũng chưa có kế hoạch bồi dưỡng riêng, thiếu những biện pháp tích cực, mạnh dạn để anh em có thể phát huy bản chất tốt đẹp của mình để vươn lên, vừa có trình độ chính trị vững, vừa có chuyên môn giỏi, đủ sức giữ vai trò "đầu đàn" của bộ môn.

Công tác giảng dạy, phụ đạo, chấm thi tuy đã có những tiến bộ nhưng còn rập theo nếp cũ, cho rằng dạy khó hiểu, ra bài cho khó mới là

phát huy tính độc lập suy nghĩ của sinh viên, còn dậy chân phương dễ hiểu, ra bài nhằm từng bước nâng cao năng lực sáng tạo của sinh viên, thì vẫn là "phổ thông cấp bốn", và do đó, chưa có những biện pháp thật cách mạng để giảng dạy cho công nông, chưa tổng kết được những kinh nghiệm quý báu của nhiều cán bộ ở nhiều trường để thực hiện tốt và độc đáo việc giảng dạy cho công nông theo đường lối quần chúng.

Công tác đào tạo và bồi dưỡng tại chức thật sự đã nhằm đúng đối tượng là cán bộ, công nhân động trực tiếp sản xuất, công tác, nhưng kết quả thành tích mới chỉ là bước đầu, phong trào phát triển còn chậm, chưa đều, thiếu vững chắc và chưa cân đối, chất lượng đào tạo tại chức còn yếu, nhiều đồng chí lãnh đạo còn sợ phát triển học tại chức sẽ ảnh hưởng đến việc thực hiện kế hoạch sản xuất, công tác, cho đây là trách nhiệm của các trường, còn cơ sở sản xuất có điều kiện thì "làm thêm", cá biệt có nhà máy giấu cả thông báo tuyển sinh vào đại học tại chức, chưa thấy rằng phát triển học tại chức chính là nhằm đẩy mạnh sản xuất ở nhà máy của mình, đồng thời là một vấn đề thuộc về đường lối, quan điểm giai cấp trong công tác đào tạo cán bộ.

Trong việc phân phối sinh viên, học sinh tốt nghiệp ra trường, tuy chúng ta đã có chú ý dành những vị trí công tác quan trọng cho cán bộ, công nhân đi học, nhưng hàng ngàn trường hợp cán bộ, công nhân đi học đại học và trung học chuyên nghiệp ra, bị sử dụng không đúng ngành nghề đào tạo, hoặc phân bố, đào tạo không đúng với ngành nghề cũ của họ, làm cho kết quả đào tạo bị hạn chế rất nhiều.

Vì sao chúng ta có những thiếu sót như trên? Vì sao tỷ lệ thành phần công nhân mà chúng ta chú trọng nâng cao trong đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế lại tăng lên rất chậm và còn rất thấp ?

Chúng ta bắt đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội trong một nước nông nghiệp lạc hậu, không qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, đội ngũ công nhân còn nhỏ bé. Trong những năm gần đây, đội ngũ công nhân phát triển nhanh chóng, nhưng phần lớn những công nhân trẻ, có văn hoá đi chiến đấu và phục vụ chiến đấu, có làm hạn chế nguồn tuyển sinh vào thành phần này. Đó chỉ là khó khăn khách quan. Nguyên nhân chủ yếu là do chúng ta chưa nắm vững đường lối công tác cán bộ của Đảng, chưa nhận thức đầy đủ tính chất quan trọng của việc đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế của giai cấp công nhân.

Do ý thức giai cấp chưa đầy đủ, trên nhiều cấp uỷ và các đồng chí lãnh đạo ở nhiều trường, nhiều khoa đã thiếu biện pháp tích cực để tăng cường số công nhân các lớp dự bị đại học và đội ngũ cán bộ giảng dạy, chưa chú trọng việc bồi dưỡng những giáo viên xuất thân công nhân làm cốt cán "đầu đàn" về học thuật ở các bộ môn nhất là ở những bộ môn quan trọng, trong đó cần chú ý các bộ môn khoa học xã hội, chưa làm cho cán bộ giảng dạy quán triệt sâu sắc đường lối giai cấp, đường lối giáo dục, đường lối đào tạo cán bộ của Đảng để anh chị em giáo viên thông suốt và thấy rõ trách nhiệm của mình trong việc giúp đỡ công nông học tập. Còn có cán bộ giảng dạy quan niệm vấn đề chất lượng văn hoá một cách đơn thuần, loại bỏ quá dễ dàng các anh chị em công nông học kém, thiếu tận tình giúp đỡ sinh viên công nông học được tốt hơn.

Về chỉ đạo, chúng ta chưa có tổ chức chặt chẽ và biện pháp thiết thực để bồi dưỡng công nhân trong khi sử dụng, thiếu quy hoạch bồi dưỡng và đào tạo đội ngũ cán bộ và công nhân một cách toàn diện. Công nhân đang trực tiếp sản xuất là do các ngành, các cơ sở sản xuất nắm, nếu các ngành, các cơ sở không có một tổ chức lo việc bồi dưỡng công nhân, không có quy hoạch đào tạo, bồi dưỡng cán bộ từ công nhân trực tiếp sản

xuất, thì dù có mở rộng cửa đến đâu, các trường cũng không thể đón được nhiều công nhân có đủ tiêu chuẩn vào học, và cũng vì vậy chúng ta chưa có biện pháp đầy đủ để tăng nguồn tuyển sinh thuộc thành phần công nhân và quản lý chặt chẽ nguồn đó. Trong chế độ cũ công nông ít được học, trình độ văn hoá của công nhân nói chung còn thấp, điều đó ảnh hưởng đến việc tuyển sinh công nhân vào các trường chuyên nghiệp. Các trường bổ túc công nông và các lớp dự bị đại học có chú trọng tuyển chọn công nông và cán bộ vào học để bổ túc văn hoá cho họ, những tỷ lệ học viên thuộc thành phần công nhân, nhất là công nhân ưu tú cũng còn rất thấp. Vì không nhìn xa, có thời kỳ (1963) chúng ta đã chủ trương thôi tuyển sinh vào các trường bổ túc công nông mà chuyển sang hướng phát triển việc học ở các lớp bổ túc văn hoá. Thời gian gần đây, do tình hình chiến tranh phá hoại, các cơ quan, xí nghiệp phân tán, sơ tán, việc học tập bổ túc văn hoá có gặp một số khó khăn, do đó đã có ảnh hưởng làm giảm tỷ lệ tuyển cán bộ, công nhân vào các trường đại học và trung học chuyên nghiệp.

II

Trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, việc quản lý một nền sản xuất lớn với kỹ thuật hiện đại, nếu chỉ có trình độ chính trị, tư tưởng không thôi thì chưa đủ, mà còn cần phải có trình độ văn hoá, có hiểu biết khoa học kỹ thuật và quản lý kinh tế cao. Vì vậy, cần tích cực nâng cao trình độ văn hoá cho công nông, bồi dưỡng khoa học kỹ thuật và nghiệp vụ quản lý kinh tế cho cán bộ công nông, dần dần làm cho thành phần công nông, trước hết là công nhân chiếm số lớn trong đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế. Cán bộ, công nhân, nông dân, những người có quá trình trực tiếp sản xuất có kinh nghiệm công tác, có năng lực tổ chức và động viên quần chúng có lập trường kiên định cách mạng nếu nắm được khoa học kỹ thuật, nắm được nghiệp vụ quản lý

kinh tế, sẽ kết hợp được tính vững vàng về chính trị với trình độ hiểu biết về chuyên môn, do đó có thể góp phần tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, củng cố chính quyền Nhà nước ở các ngành, các cấp.

Để làm tốt nhiệm vụ và phương hướng trên, đương nhiên trước hết phải làm cho các cấp, các ngành, cho những cơ quan và cán bộ có trách nhiệm trực tiếp trong việc đào tạo cán bộ khoa học kỹ thuật và quản lý kinh tế nâng cao lập trường, quan điểm giai cấp, nhận thức sâu sắc và quán triệt trong hành động đường lối công tác cán bộ của Đảng, đặc biệt là phương hướng tăng cường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ xuất thân từ công nhân, phê phán và khắc phục mọi nhận thức mơ hồ hoặc sai trái. Đó là cơ sở tư tưởng cơ bản không thể thiếu, là phương hướng chỉ đạo mọi công tác thực tế. Về biện pháp chúng tôi đề nghị thực hiện tốt một số điểm dưới đây :

1 - Quán triệt quan điểm và sử dụng anh chị em công nhân đồng thời phải là một quá trình bồi dưỡng họ.

Sử dụng và bồi dưỡng là hai mặt liên hệ mật thiết với nhau. Sử dụng mà không đi đôi với bồi dưỡng thì người công nhân sẽ không đảm đương tốt được nhiệm vụ, không phát huy được vai trò tiên phong của giai cấp. Bồi dưỡng công nhân chính là tạo điều kiện để sử dụng họ được tốt hơn. Cần giáo dục, khuyến khích, giúp đỡ anh chị em công nhân thấy rõ trách nhiệm của mình trong việc tự giác học tập, tự bồi dưỡng để không ngừng nâng cao trình độ chính trị, chuyên môn của mình đang đảm đương công tác mình đang làm được tốt hơn. Cần làm cho anh chị em công nhân thấy được rằng: chúng ta nghèo chính là vì năng suất lao động của ta còn thấp; công suất của máy móc chưa được sử dụng hết chính là vì trình độ văn hoá, khoa học kỹ thuật và trình độ quản lý của cán bộ và công nhân ta chưa cao.

Bộ đại học và trung học chuyên nghiệp có trách nhiệm giúp đỡ việc tổ chức các hình thức bồi dưỡng thích hợp cho công nhân (mở các lớp học tại chức, buổi tối, gửi thư...), nhưng các xí nghiệp, nhà máy, cơ quan phải chủ động vận dụng các hình thức học tập đó để tổ chức bồi dưỡng cho đội ngũ công nhân của mình và điều quan trọng là làm sao phát động được một phong trào quần chúng học tập tại chức rộng rãi trong đơn vị, xây dựng được ý thức tất cả mọi người, không ngoại lệ một ai, ngoài giờ làm việc ra, đều có nhiệm vụ tự học tập và tôn trọng giờ giấc học tập của người khác.

Việc bồi dưỡng cho công nhân về văn hoá, về khoa học kỹ thuật, về nghiệp vụ quản lý kinh tế, về chính trị phải có kế hoạch và có sự chuẩn bị chu đáo. Các ngành, các cơ quan cần xây dựng quy hoạch bồi dưỡng cán bộ và công nhân của mình một cách toàn diện (thời gian nào, những ai đi học trung học, đại học, những ai đi nghiên cứu sinh...).

Trên cơ sở được bồi dưỡng, người công nhân phát huy được khả năng và chúng ta sẽ chất nhắc, đề bạt, giao nhiệm vụ cao hơn, nặng hơn cho họ. Có như vậy, chúng ta mới đề bạt, đào tạo, bồi dưỡng được nhiều cán bộ xuất thân từ công nhân một cách vững chắc.

Cũng cần giáo dục cho anh chị em công nhân, nhất là chị em công nhân trẻ, khắc phục những tư tưởng, lệch lạc, học để có bằng cấp, có học vị... Học tập và bồi dưỡng phải xuất phát từ lợi ích của cách mạng, phục vụ quyền lợi giai cấp, chứ quyết không phải vì ích kỷ cá nhân. Đồng thời để giữ vững vị trí chiến đấu của mình, chúng ta không thể thoả mãn với vốn kiến thức đã tiếp thu được ở trường, dù là trường đại học, mà phải học tập và bồi dưỡng suốt đời, bồi dưỡng trong quá trình thực hiện công tác, luôn luôn nâng cao trình độ về mọi mặt, đáp ứng ngày càng cao nhiệm vụ cách mạng mới.

3 - Cần có chính sách tích cực và thiết thực

Cần tạo mọi điều kiện để tăng nguồn tuyển sinh từ những người công nhân ưu tú, trực tiếp sản xuất; phải có chính sách khuyến khích họ đi học, giúp đỡ họ học tập, tìm mọi biện pháp để tăng nhanh số thanh niên thuộc thành phần công nhân và gia đình công nhân vào các trường đại học và trung học chuyên nghiệp.

Ngoài việc mở rộng mạng lưới các trường phổ thông, việc củng cố và phát triển hệ thống bổ túc văn hoá có ý nghĩa lớn trong việc nâng cao trình độ văn hoá cho công nông, tạo điều kiện cho công nông tiếp thụ khoa học kỹ thuật, tiến hành cách mạng, kỹ thuật và tạo nguồn tuyển sinh để đào tạo thành cán bộ từ những người xuất thân hoặc bản thân vốn là công nhân, nông dân xã viên, cán bộ, có kinh nghiệm đấu tranh và sản xuất, có công với cách mạng. Công tác bổ túc văn hoá cần hướng mạnh vào công nhân trực tiếp sản xuất, cán bộ và công nhân trẻ, vào các đối tượng mà các ngành, các địa phương và các cơ sở sản xuất có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng trở thành cán bộ. Công tác bổ túc văn hoá phải đi trước một bước, phục vụ cho kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Cần phấn đấu nâng cao chất lượng bổ túc văn hoá để cung cấp học sinh ưu tú cho công tác đào tạo cán bộ.

Ngoài các lớp dự bị đại học do các trường để học trực tiếp mở (và cũng chỉ nên làm đến một chừng mực nào thôi, nếu không sẽ ảnh hưởng đến việc giảng dạy hệ đại học của trường), nên tiếp tục mở các trường bổ túc công nông, nâng cao chất lượng tuyển sinh của các trường này, đặc biệt chú trọng lựa chọn những công nhân ưu tú trong sản xuất và những cán bộ, nhân viên có thành tích công tác. Kiên quyết chấm dứt tình trạng coi trường bổ túc công nông là một trường học tắt cho một số đối tượng không đúng tiêu chuẩn hoặc cho cán bộ, công nhân đi học để đối phó, cho người kém chất lượng, có vấn đề đi học để nhẹ gánh cho cơ quan.

3 - Phát triển mạnh mẽ mạng lưới bồi dưỡng và đào tạo tại chức

Phát triển mạnh mẽ công tác bồi dưỡng và đào tạo tại chức cho cán bộ và công nhân ở các cấp học, ở hầu hết các ngành học và đặc biệt chú trọng ở ngay tại cơ sở sản xuất. Chúng ta cần nhận thức đầy đủ và sâu sắc ý nghĩa, tầm quan trọng của việc học tập tại chức để giải quyết vấn đề cho đúng đắn. Vì đây là trường học tốt nhất, trường học thường xuyên, suốt đời của mọi người để tự bồi dưỡng, nâng cao trình độ của mình. Cần thấy rõ rằng: phát triển học tập tại chức không những là con đường tốt nhất để bồi dưỡng, đào tạo cán bộ nhiều, nhanh, tốt và tiết kiệm, tạo điều kiện cho công nhân, cán bộ, nhân dân lao động làm chủ khoa học kỹ thuật, làm chủ thiên nhiên, mà còn là vấn đề thuộc về đường lối, quan điểm giai cấp, chính sách của Đảng trong công tác đào tạo cán bộ.

Để bảo đảm học tập tại chức được tốt, các cơ quan, xí nghiệp cần nghiêm chỉnh thực hiện các chế độ, chính sách đối với học viên tại chức mà Nhà nước đã ban hành. Trừ tối thiểu sáu dành cho các buổi sinh hoạt đoàn thể, các cơ quan, xí nghiệp phải dành các tối khác cho cán bộ và công nhân tự học hoặc nghe giảng và miễn cho họ kiêm nhiệm quá nhiều công tác, tạm miễn lao động nghĩa vụ cho họ. Cần có chế độ sử dụng và đãi ngộ đối với học viên tại chức sau khi tốt nghiệp cho thoả đáng để khuyến khích những người đưa nêu cao tinh thần tự lực, cần cù, vừa làm vừa học và thực tế trình độ khả năng đã được nâng cao.

Cần tích cực phấn đấu để mỗi xí nghiệp, công trường, nông trường, cơ quan có đông cán bộ và công nhân đều có một lớp hoặc trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ bằng hình thức học tại chức như Nghị quyết số 142 của Bộ Chính trị đã đề ra. Phấn đấu để nâng dần số tuyển sinh hàng năm vào các trường, lớp tại chức lên ngang số tuyển vào các trường, lớp tập trung. Tiến tới mỗi khu công nghiệp lớn, mỗi tỉnh, thành đều có trường hoặc lớp đại học tại chức. Bồi dưỡng và đào tạo tại chức là một công tác cách mạng có tầm quan trọng lớn trước mắt và lâu dài, nhưng có rất nhiều

khó khăn phức tạp do đặc điểm của việc vừa học vừa làm trong hoàn cảnh nước ta còn nghèo, cơ sở vật chất còn thiếu thốn và hiện nay chiến tranh phá hoại của địch lại diễn ra ngày càng ác liệt. Các đồng chí lãnh đạo các ngành, các cấp, các cơ sở cần thấy rõ tính chất và đặc điểm của việc học tại chức mà thường xuyên quan tâm chỉ đạo, kiểm tra, đôn đốc, giúp đỡ cấp dưới tổ chức thực hiện tốt việc học tập tại chức cho công nhân và cán bộ

4 - Tăng cường quản lý công tác đào tạo và bồi dưỡng cán bộ.

Để quản lý chặt chẽ công tác đào tạo và bồi dưỡng cán bộ, công nhân, xây dựng quy hoạch đào tạo bồi dưỡng toàn diện, nắm nguồn tuyển sinh... cần tăng cường hệ thống quản lý từ trung ương xuống địa phương và cơ sở

Ở các bộ và tổng cục, cần tăng cường cán bộ có năng lực cho các vụ giáo dục, đào tạo cán bộ để các vụ đó có đủ khả năng quản lý các trường thuộc ngành mình cả về tổ chức và nội dung giảng dạy, học tập đủ khả năng nắm vững tình hình công nhân, cán bộ trong ngành, đặt có quy hoạch đào tạo, bồi dưỡng họ một cách toàn diện. Ở các tỉnh, thành phố, Bộ đại học và trung học chuyên nghiệp đã đề nghị lên Hội đồng Chính phủ thành lập phòng hoặc ty, sở đào tạo bồi dưỡng cán bộ và công nhân do một đồng chí phó chủ tịch uỷ ban hành chính phụ trách. Chức năng của phòng, sở hoặc ty đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và công nhân này là xây dựng được kế hoạch đào tạo và bồi dưỡng cán bộ cho địa phương, tuyển sinh và nắm nguồn công nhân ở địa phương đã có kế hoạch đưa họ đi đào tạo thành cán bộ, phân phối học sinh tốt nghiệp, quản lý những quy chế, chế độ chung đối với các trường lớp tập trung và tại chức của địa phương. Ở các nhà máy lớn, cần có phòng giáo dục làm chức năng nói trên trong phạm vi nhà máy; ở các nhà máy khác cần có một bộ phận

lo công tác đào tạo bồi dưỡng cán bộ, do một đồng chí phó phòng tổ chức phụ trách:

5 - Trách nhiệm ngành đại học và trung học chuyên nghiệp

Bộ đại học và trung học chuyên nghiệp cần có biện pháp để nắm được nguồn tuyển sinh từ những người công nhân đã có quy trình trực tiếp sản xuất có tiêu chuẩn đi học để xây dựng kế hoạch tuyển sinh hàng năm (qua các vụ tổ chức cán bộ, các tổng cục qua các trường bổ túc công nông...). Các trường đại học cần tích cực liên hệ trực tiếp với các xí nghiệp, cơ quan cùng ngành để chọn những công nhân ưu tú đi học dự bị đại học, thiết thực chuẩn bị cho anh chị em lên học đại học được vững vàng.

Các trường đại học và trung học chuyên nghiệp cần nghiên cứu và có những hiện pháp thật cách mạng và tổng kết những kinh nghiệm quý báu về giảng dạy cho học sinh, sinh viên vốn là công nông, tăng cường phụ đạo bồi dưỡng đặc biệt cho anh chị em công nhân tự học để anh chị em này vươn lên học tốt ngay từ những năm đầu (những lớp công nông của Trường đại học bách khoa đã tổ chức trước đây, hình thức kết nghĩa giữa những tổ, bộ môn với các lớp công nông này là những kinh nghiệm hay, có nhiều tác dụng tốt). Có bồi dưỡng đặc biệt như vậy mới đào tạo được những người cán bộ khoa học kỹ thuật giỏi, và cũng từ đó mới có thể lựa chọn được những người cán bộ giảng dạy tốt cho nhà trường, xuất thân từ công nhân, trên cơ sở đó mà bồi dưỡng trở thành những cán bộ "đầu đàn" cho cán bộ môn, những lực lượng chủ chốt trong các lĩnh vực khoa học kỹ thuật then chốt.

Công tác giáo dục tư tưởng, chính trị cho cán bộ giảng dạy và học sinh, sinh viên ở trong nhà trường xã hội chủ nghĩa của chúng ta phải được coi là nhiệm vụ hàng đầu nhằm xây dựng lập trường quan điểm, ý thức tư tưởng của giai cấp công nhân, đào tạo rèn luyện họ thành những

người lao động kiêu mới, những người chiến sĩ cách mạng làm chủ khoa học, kỹ thuật và nghiệp vụ, có khả năng kế tục sự nghiệp cách mạng của Đảng và của giai cấp công nhân.

Đảng ta đang lãnh đạo nhân thừa thắng xông lên đánh thắng giặc Mỹ xâm lược hoàn thành sự nghiệp giải phóng dân tộc, tiếp tục xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đồng thời tích cực chuẩn bị cho việc xây dựng đất nước sau khi hoà bình lập lại

Nhiệm vụ cách mạng to lớn và vẻ vang đó đòi hỏi chúng ta phải khẩn trương xây dựng một đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế đông đảo vững mạnh, vừa đỏ, vừa chuyên của giai cấp công nhân. Vấn đề đào tạo, bồi dưỡng, đề bạt cán bộ thuộc thành phần công nhân là vấn đề thuộc về lập trường quan điểm của Đảng trong công tác xây dựng đội ngũ cán bộ.

Việc đào tạo bồi dưỡng cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế xuất thân từ công nhân là một quá trình công phu và phức tạp, không thể chỉ do các trường đại học và trung học chuyên nghiệp thực hiện mà được. Hơn nữa, các trường chuyên nghiệp này cũng chỉ có thể đào tạo được một phần nào, và nhà trường cũng chỉ giúp họ có được những kiến thức cơ bản, thời gian đào tạo ở trường so với toàn bộ quá trình công tác sản xuất của người cán bộ, người công nhân cũng chỉ là một thời gian ngắn. Do đó, việc đào tạo, bồi dưỡng công nhân thành những người cán bộ khoa học kỹ thuật và cán bộ quản lý kinh tế của giai cấp công nhân không thể chỉ do ngành đại học và trung học chuyên nghiệp lo, mà phải do các cấp bộ đảng ở các ngành các cơ sở, xí nghiệp, mỗi cán bộ, đảng viên chung sức cùng chăm lo đào tạo, bồi dưỡng công nhân từ trong sản xuất, từ trong công tác hằng ngày thì mới thực hiện được việc trí thức hoá người công nhân, tạo điều kiện cho người công nhân làm chủ khoa học kỹ thuật, làm chủ nền kinh tế xã hội chủ nghĩa.

Đào tạo bồi dưỡng tốt những người cán bộ xuất thân từ công nhân đã có quá trình sản xuất, có tác dụng quyết định tới việc tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, bảo đảm thực hiện những nhiệm vụ cách mạng mới của sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội và thống nhất nước nhà.